

DOSSIER DE RECUPERACIÓ

LLENGUA CATALANA I LITERATURA

2n d'ESO

NOM I COGNOMS:

CURS:

DATA DE LLIURAMENT:

Cal fer tots els exercicis del dossier (en aquests fulls i si cal, en fulls en blanc) i entregar-ho tot el dia de la prova escrita.

DEPARTAMENT DE LENGÜES

IE LLORET DE MAR

1. Desenvolupa el nom de les categories gramaticals a partir de les sigles.

- V _____
- Det _____
- N _____
- Pro _____
- Adj _____
- P _____
- Adv _____
- Conj _____

2. Tenint en compte que la paraula subratllada és el nucli d'aquests sintagmes, digues de quin tipus de sintagma es tracta.

- l' hora del dinar _____
- de seda _____
- caminava tranquil·lament _____
- dolç com la mel _____

3. Escriu un sintagma en què la paraula *viatge* sigui nucli i un altre en què no ho sigui.

4. Enquadra els sintagmes d'aquesta oració.

L'aigua de la font del salze és molt fresca.

5. Encercla les paraules que tinguin la -r final muda:

cor - humor - forner - germanor - color
pintar - llar - clar

6. Separa les síl·labes d'aquestes paraules:

- anella _____
- carabassa _____
- teulada _____
- columna _____

- família _____
- panxut _____
- eixuta _____
- il·luminar _____

7. Dóna un exemple de lletra que pugui representar diversos sons i un exemple de so que pugui ser representat per diferents lletres.

8. Quina és la diferència principal entre un diccionari electrònic i un diccionari tradicional?

9. Explica les característiques de la narrativa.

10. Digues quins d'aquests trets són propis de la poesia.

- Pot ser tràgica, còmica o dramàtica.
- Utilitza un llenguatge més elaborat que els altres gèneres.
- Conté moltes figures retòriques.
- És protagonitzada per uns personatges.
- Expressa la intimitat de l'autor.
- Relata una acció real o imaginària.

1. Escriu paraules de la mateixa família que la del model tenint en compte la categoria lèxica que s'indica.

- Adj: llarg _____
- N: _____
- V: _____
- Adv: _____
- Adj: _____

2. Quina noció expressen aquests adverbis?

- tranquil·lament _____
- damunt _____
- mal _____
- poc _____
- tard _____
- sovint _____
- perfectament _____

3. Completa aquests sintagmes amb les categories lèxiques que s'indiquen.

- Det + cotxe + A _____
- Una + N + de xocolata _____
- Det + N + Adv. + intel·ligent _____
- V + aquelles + N _____

4. Encercla les paraules que poden tenir més d'una categoria lèxica i digues quines són.

espai - força - en - dinar - cavaller - solitari
taronja - la - veu

5. Escriu un exemple de cada cas:

- L'article *el* s'apostrofa davant d'un mot que comença per vocal. _____
- L'article *el* no s'apostrofa davant d'un diftong creixent. _____
- L'article *la* no s'apostrofa davant d'una paraula que comenci amb i àtona. _____
- L'article *la* no s'apostrofa davant del nom de les lletres. _____

6. Corregeix les contraccions incorrectes.

- Es trobaren a l'entrada del hall.

- Anirem a la manifestació del 11 de setembre.

- Soparem a cal Ignasi.

- Li encanten les novel·les del Stephen King.

- L'aigua de mar és beneficiosa pel iode que conté. _____

7. Escriu comparacions utilitzant els termes reals següents.

- vermell: _____
- xerraire: _____
- alt: _____
- clar: _____

8. Transforma aquestes comparacions utilitzant altres nexes.

- Tan fort com un roure.

- Més gran que una casa.

- Pesat com el plom.

9. Llegeix aquest fragment de l'obra *Joc brut*, de Manuel de Pedrolo, i justifica a quina part de la narració pertany.

Si no hagués estat per les seves cames, no hauria passat res. O potser sí. Però hauria passat a algú altre. Jo ho hauria llegit al diari. S'havia assegut al banc de davant de la parada de l'autobús i, amb una cama sobre l'altra, s'espolsava una sabata on devia haver-li entrat una mica de sorra de l'avinguda. Mai no havia vist unes cames tan meravelloses. Ni uns genolls tan bonics.

10. Explica quina diferència hi ha entre una història presentada des d'un punt de vista intern i una altra de presentada des d'un punt de vista extern.

1. Digues en quin temps estan conjugats els verbs subratllats en aquestes oracions:

- Aquest any participaré en el concurs de màximes. _____
- Et deixaria la meva càmera, però no està carregada. _____
- Deixeu els minerals damunt la taula i observeu-ne les característiques. _____
- Creus que l'haurà convençut per deixar-nos anar a la festa? _____
- Si les coses són així, els atracadors haurien planejat el cop des de la presó. _____

2. Conjuga el verb indicat entre parèntesis en perfet d'indicatiu o en passat perifràstic, segons convingui.

- Enguany _____ (ploure) poc a les capçaleres dels rius.
- _____ (començar) les classes d'alemany quan tenia dotze anys.
- L'empresa _____ (augmentar) els guanys aquest darrer trimestre.
- Durant aquest segle _____ (esclatar) desenes de conflictes al món.

3. Relaciona el nom d'aquests temps verbals amb allò que expressen:

perfet d'indicatiu - passat simple - passat perifràstic - plusquamperfet d'indicatiu

passat del passat - passat recent
passat llunyà

4. Conjuga les formes del verb *assetjar* que s'indiquen.

- 2a persona del singular de l'imperatiu _____
- 1a persona del plural del passat perifràstic _____
- 3a persona del singular del present de subjuntiu _____
- 1a persona del singular del futur perfet _____
- 2a persona del plural del condicional _____
- 3a persona del plural del perfet d'indicatiu _____

5. Escriu paraules de la mateixa família que tinguin grafies diferents.

- boig: _____
- mig: _____
- bateig: _____
- lleig: _____

6. En quins casos escrivim j davant de e?

7. Quin és el significat de les metàfores subratllades?

- Els diables dansaven sota paraigües d'espurnes. _____
- Tenia uns cabells d'atzabeja que contrastaven amb els seus ulls blaus. _____
- En aquell punt del camí, la terra s'obria en un gran badall. _____
- I davant seu un camp d'espigues: oscil·lant mar daurat. _____

8. Indica quin és l'element real i quin l'element imatge d'aquesta metàfora:

De nit, el ratolí envejava els seus parents llunàtics tot mirant embadalit aquell magnífic formatge tan ple de forats i tan inabastable.

9. Defineix aquests conceptes:

- sumari narratiu: _____
- flashback: _____
- monòleg: _____
- monòleg interior: _____

10. Copia i completa aquesta descripció física extreta de *De mica en mica s'omple la pica*, de Jaume Fuster, amb trets psicològics.

En Rodergues era un tipus baixet i gros, una mica calb, de mans entresuades i ulls de garrí que s'amagaven darrere unes ulleres de muntura gruixuda. No en filava tres dalt d'un ruc, pobre home, i m'examinà tan de prop que semblava que m'anés a petonejar.

1. Escriu una oració amb un pronom personal fort...

- ...de primera persona del singular: _____
- ...de tercera persona del plural femení: _____
- ...de primera persona del plural: _____
- ...de segona persona del singular: _____

2. Digues quantes formes presenten aquests pronoms febles i escriu-les.

- em: _____ et: _____
- us: _____ ho: _____
- li: _____ ens: _____
- en: _____

3. Substueix el sintagma destacat per un pronom feble.

- Penses portar **tot això**? _____
- Aniré **a la biblioteca** quan surti de l'institut. _____
- Aprecio molt **la Marina**. _____
- He de dur **les ulleres** a reparar. _____
- Els pagesos han aturat **els camions** al mig de l'autopista. _____

4. Digues si els pronoms destacats són relatius o interrogatius.

- Ja m'agradaria saber **quina** una en porta de cap. _____
- El professor **que** fa les pràctiques es diu Joan. _____
- **Què** pretens? _____
- Ha fet una bona actuació a l'empresa les accions de **la qual** han tornat a cotitzar. _____

5. Omple els espais buits amb *b* o *v*.

- mò__il
- a__ortar
- a__et
- a__orri
- co__ard
- cor__a
- re__entar
- __olcar

6. Escriu un exemple de cada.

- b davant de l: _____
- b davant de r: _____
- v darrere de n: _____
- b darrere de m: _____
- v en relació amb u: _____
- b en relació amb p: _____

7. Substueix les paraules subratllades per un sinònim del requadre.

descurar - prova - trajecte - revelar
calamitat - intensificar

- No es van dirigir la paraula en tot el recorregut. _____
- Li han obert un expedient per negligir les seves funcions. _____
- Les investigacions estan en fase d'assaig. _____
- Els últims mesos s'han accentuat les relacions diplomàtiques entre tots dos països. _____
- Les persones febles tenen menys recursos per afrontar les adversitats. _____
- Va ser al cap de molts anys que li va descobrir la causa d'aquella cicatriu. _____

8. Busca un sinònim de les paraules següents:

- obtenir: _____
- prudent: _____
- salari: _____
- ferida: _____

9. Relaciona els elements de les dues columnes.

narració •	
llegenda •	• narrativa tradicional
faula •	
rondalla •	• narrativa culta
novel·la •	

10. Esmenta alguns dels elements característics dels contes tradicionals.

1. Contesta:

- Com són els adverbis des d'un punt de vista morfològic? _____
- A qui complementen els adverbis? _____
- Quines nocions poden expressar els adverbis? _____

2. Subratlla els adverbis d'aquestes oracions i digues de quin tipus són.

- Ens tracta molt malament i no ho vol reconèixer. _____
- Potser així ho agafaràs millor. _____
- Allà davant, abans hi havia un solar tot buit. _____
- Aquí també podem apreciar bastant la presència d'antics pobladors. _____

3. Escriu un exemple de cada mena:

- adverbi de manera: _____
- locució adverbial de quantitat: _____
- adverbi de dubte: _____
- adverbi de temps: _____
- locució adverbial de negació: _____
- locució adverbial de lloc: _____

4. Només en una d'aquestes oracions la paraula *sols* és un adverbi. En quina?

- L'accident va passar quan els nens estaven sols.
- Els científics asseguren que hi ha més sols en altres galàxies.
- Buscaven tres voluntaris però sols en va sortir un.
- El senyor Ramon sempre diu que té tres filles com tres sols.

5. Omple els espais buits:

- ca__alot • pe__igolles • descal__
- mo__èn • balan__a • topa__i
- e__ep__ió • __endra • a__ens

6. Escriu paraules de la mateixa família en què es vegi l'alternança de grafies.

- veloç: _____
- espès: _____

7. Encercla els hipònims i subratlla els hiperònims:

recipient - tornavís - taronger - hortalissa
esport - bolet - pediatre - fèmur

8. Escriu l'hiperònim dels hipònims de l'exercici anterior i escriu dos hipònims de cadascun dels hiperònims que has trobat.

9. Defineix aquests termes:

- Ritme: _____
- Rima: _____
- Metre: _____
- Figures retòriques: _____

10. Llegeix les dues primeres estrofes del poema *Cala gentil*, de Miquel Costa i Llobera, i fes les activitats.

Sobre la cinta de blanca arena,
que besa l'aigua de cèlic blau,
grans pins hi vessen a copa plena
olor de bàlsam, ombra serena,
_____remor suau...

Oh dolç estatge de bellesa i pau!

Un aquí troba la llum més clara,
les colors vàries de to més viu;
pura delícia de tot s'hi empara,
i sol o lluna mostrant la cara,
_____tot hi somriu...

Oh de mos càntics inefable niu!

- Quins sons es repeteixen a final de vers?

- Quin tema tracta?

1. Escriu la forma adient de la preposició *de* en cada cas, si cal apostrofada o formant contracció.

- He perdut el llibre _____ història.
- Ahir va arribar _____ Japó.
- Duia la butxaca plena _____ pedretes.
- Els cambrers servien primer la taula _____ nuvis.

2. Transforma les paraules destacades en un sintagma preposicional sense que canviï el significat.

- Ens han donat un nou producte **promocional**.
- L'edifici té un problema **estructural**.
- Es tractava d'un personatge **legendari**.
- És un diari **regional**.

3. Subratlla les conjuncions d'aquestes oracions i digues quina noció aporten.

- Mentre jugaven a cartes va trucar el Pere.

- Es va quedar a casa perquè no es trobava bé.

- Anirem al casament si trobem cangur.

- Es va acostar al taulell perquè li donessin els impresos.

4. Escriu:

- una locució conjuntiva que expressi temps
- una locució conjuntiva que expressi concessió
- una conjunció que expressi alternativa
- una locució conjuntiva que expressi finalitat
- una conjunció que sumi significats

5. Omple els espais buits amb *b, p, d, t, c* o *g*:

• àra__	• càsti__	• quietu__
• sotra__	• espàrrre__	• pedago__
• àne__	• solitu__	• instit__t
• fres__	• nebo__	• clu__
• ser__	• Bagda__	• abri__

6. Separa les paraules de l'exercici anterior en dos grups segons que segueixin la norma d'escriptura de les consonants oclusives o bé siguin excepcions.

7. Relaciona cada expressió amb el seu antònim:

Costar un ronyó	•	• Estar tot endreçat
Estar com peix a l'aigua	•	• Estar molt atent
Ser can seixanta	•	• Estar content
Estar en un altre món	•	• Facilitar les coses
Estar que bufa	•	• Estar a disgust
Posar pals a les rodes	•	• Ser molt barat

8. Forma l'antònim d'aquestes paraules fent servir el prefix *in-* o alguna de les seves variants.

• legal: _____	• visible: _____
• real: _____	• lògic: _____
• perfecte: _____	• regular: _____
• cert: _____	• moral: _____

9. Esmenta algunes de les composicions pròpies de la lírica culta.

10. Llegeix aquesta composició popular i digues amb quin aspecte de la vida quotidiana està relacionada.

Ella n'és alta i prima,
rossa com un fil d'or.
Si n'ha fet bugadeta,
l'ha rentadeta i tot.
Si la n'ha esbandideta
en un riuet airós,
si la n'ha estenedeta
en un jardí de flors.
Ja la n'ha eixugadeta
en un jardí de flors:
ja la n'ha plegadeta
en una capsa d'or.
Cada plec que ella en
feia
tot són llantos i plors.
Son pare l'escoltava
des de dalt del balcó.
–Què s'és estat, ma
filla?,

què s'és estat això?
–Prou ho sabeu bé,
pare;
prou ho sabeu bé vós,
que me n'haveu
donada
a un mal homenet,
me'n farà anar a la
farga
a vendre lleig carbó.
Ai! Si això dura gaire,
jo no ho faré pas, no,
que en pararé botiga,
i no pas de carbó:
la pararé de roba
de ben gentils colors,
de blanqueta i de
grana,
que és el color millor.

1. Classifica aquestes paraules segons la seva categoria lèxica. Després, afegeix-ne una més de cada tipus:

justícia - falaguerament - entremaliada
jo - amb - han portat - aquells - i

2. Encercla el nucli d'aquests sintagmes:

- el nostre viatge
- farem panellets
- una gran gatzara
- amb molta paciència
- viuen junts

3. Relaciona les dues columnes:

amb crema solar •	• SV
unes fulles verdes •	• SAdj
molt lleugera •	• SN
avui tinc classe de piano •	• SP
molt ràpidament •	• SAdv

4. Requadra els sintagmes d'aquesta oració.

L'actriu va dirigir un somriure radiant als seus admiradors.

5. Aparella les paraules que contenen el mateix so marcat amb negreta.

cirera •	• pagoda
carro •	• tassa
jardí •	• romaní
anguila •	• gespa
cavall •	• esmorzar
pesa •	• batuta

6. Encercla els conjunts de lletres que se separen i subratlla els que no.

ny - ig - ss - tj - ll - qu - sc - mm - ll - rr

7. Esmenta quatre signes ortogràfics que no són lletres.

8. Cal estar connectat a Internet per poder consultar un diccionari electrònic?

9. Explica què són els gèneres literaris i esmenta'n els principals.

10. Digues a quin gènere pertany aquest text de Joan Maragall i justifica la teva resposta.

El cel ben serè
torna el mar més blau,
d'un blau que enamora
al migdia clar:
entre els pins me'l miro...
Dues coses hi ha
que el mirar-les juntes
me fa el cor més gran:
la verdor dels pins,
la blavor del mar.

1. Digues la categoria lèxica de les paraules que formen aquesta oració.

Aquestes plantes tropicals d'interior necessiten molta llum i aigua si les voleu veure ben ufaneses.

2. Digues si les classes de paraules següents són variables (V) o invariables (I):

adverbis () - verbs () - noms ()
preposicions () - adjectius ()
determinants () - conjuncions ()

3. Relaciona cada adverbi amb la noció que expressa.

allà - avui - poc - aviat - feliçment
damunt - bé - força

manera - lloc - temps - grau

4. Digues si els sintagmes subratllats estan al mateix nivell o inclosos els uns dintre dels altres.

- M'encanta l'arròs a la cubana. _____
- Vindré dissabte o diumenge. _____
- Hem fet un pastís de poma. _____
- Vam encarregar unes pastes i unes catànies. _____

5. Escriu l'article que convingui davant de cada nom.

- ___ avió • ___ infantesa • ___ utilitat
- ___ invent • ___ home • ___ història
- ___ erra • ___ illa • ___ oliva
- ___ hòbbit • ___ aigua • ___ unglà

6. Completa els espais buits amb una combinació de preposició i determinant.

- Dissabte anirem _____ hort a collir albergínies.
- L'home avançava lentament _____ camí.
- Donarem llaminadures _____ més petits.
- Passen deu minuts _____ hora prevista.

7. Escriu les comparacions resultants de relacionar les dues columnes.

negre •	• llimac
astut •	• mula
llefiscós •	• nit
content •	• pedra
dur •	• gínjol
tossut •	• guineu

8. Distingeix el terme real, el terme imaginari i el nexa en aquestes comparacions:

- La Mercè és més viva que una centella.
- No cal discutir més: és clar com l'aigua.
- En Pau es va quedar blanc com la cera.

9. Encercla els elements que són propis de la narració.

plantejament - antagonista - espai
acotació - mètrica - narrador - temps
desenllaç - ritme - protagonista

10. Digues quin tipus de narrador trobem en aquest fragment de *La pell d'un home*, de Georges Simenon. Justifica la teva resposta.

Maigret no va obrir la boca ni una sola vegada, no va fer el més petit gest de protesta ni d'impaciència.

Amb la cara greu, l'expressió cansada, va escoltar fins a la fi, amb deferència i humilitat. Potser només la nou del coll se li posà de sobte a tremolar, durant l'estona que Monsieur Comélieu va mostrar-se més dur, més vehement.

Prim, nerviós, crispat, el jutge d'instrucció anava i venia pel seu gabinet, parlava tan alt que els encartats que esperaven al passadís devien sentir cues de frases.

De vegades, agafava un objecte que passejava durant uns instants i que tornava a deixar amb un gest violent sobre la taula.

L'escrivà, empegueït, mirava a una altra banda. I Maigret, dret, esperava, més alt que el jutge per damunt del cap.

1. Subratlla el verb d'aquestes oracions i digues si expressa present, passat o futur.

- L'aigua rajava per la canal. _____
- Hauràs sortit a les vuit? _____
- Agafa la jaqueta. _____
- El vol de l'Andreu ve amb mitja hora de retard.

- L'àvia va caure per l'escala. _____

2. Completa aquest breu text conjugant els verbs en el temps que s'indica.

Quin matí! En Llorenç _____ (llevar-se; plusquamperfet d'indicatiu) molt hora carregat de bones intencions. _____ (esmorzar; passat perifràstic d'indicatiu) i, quan _____ (agafar; passat perifràstic d'indicatiu) la bicicleta, _____ (resultar; present d'indicatiu) que _____ (tenir; imperfet d'indicatiu) una roda punxada. _____ (córrer; passat perifràstic d'indicatiu) cap a la parada d'autobús, però ja _____ (marxar; plusquamperfet d'indicatiu). Quan _____ (arribar; imperfet d'indicatiu) esbufegant a la porta de l'institut, _____ (estranyar-se; passat simple) de no veure-hi cap bicicleta ni cap moto aparcada. Llavors _____ (adonar-se; passat simple) que _____ (ésser; imperfet d'indicatiu) dissabte.

3. Substitueix el verb subratllat per un verb en condicional. Fes les modificacions necessàries.

- Vull que vinguis a la meva festa.
- L'Anna ha dit que avui farà els deures de música.
- L'home del temps ha anunciat que plourà.
- M'agrada que pensis en els altres.

4. Conjuga el present d'indicatiu del verb pujar.

5. Omple els espais buits amb g o j.

- sub__ector
- tar__eta
- en__egar
- pà__ina
- pen__ador
- plu__a
- __eroglífic
- plat__es
- per__uri
- ob__ecció
- ma__estuós
- __imnàs

6. Completa amb ig o tx.

- esqui__
- capri__
- sandvi__
- empa__
- lle__
- bo__

7. Escriu tres paraules amb x, tres amb ix, tres amb ig en posició final i tres més amb tx.

8. Digues si es tracta de metàfores (M) o de comparacions (C):

- En el seu punt més àlgid, el sol tallava el mar amb finíssims bisturis. (___)
- El murmuri de l'aigua del rierol semblava el cant suau d'una deessa. (___)
- El roure es dreçava majestuós talment el vigia d'una fortalesa. (___)
- El dia era rúfol i trist; les seves llàgrimes m'esquitxaven la finestra. (___)
- Quin mirall la mar a l'hora del capvespre! (___)
- Els germans es retrobaven i es rebolcaven per terra com cadells enjogassats. (___)

9. Transforma aquestes comparacions en metàfores. Fes els canvis necessaris.

- En Víctor era el més espavilat: quan anaven mal dades s'esmunyia com una sargantana i no l'enxampaven mai. _____

- Tenia unes dentetes petites que brillaven com perles quan somreia. _____

- És clar que guanya totes les curses! Amb aquestes cames que semblen pinzells! _____

10. Destria en aquesta descripció pertanyent a *Tres artistes, Manolo, Rusiñol, Mir, de Josep Pla, els trets físics dels psicològics.*

Mercader tractava els seus alumnes sense aquell despotisme característic dels mestres del seu temps. Corregia els dibuixos copiats de làmines amb paciència i pulcritud. Era curt de vista, portava una barba blanca i tenia un aspecte de senyor. La seva greu figura malenconiosa, l'he portada gravada en la memòria tota la vida.

1. Digues si aquests pronoms són pronoms personals forts (Fo), pronoms febles (Fe) o pronoms interrogatius (I):

• nosaltres (___)	• què (___)
• en (___)	• quina (___)
• qui (___)	• vostè (___)
• mi (___)	• li (___)
• hi (___)	• em (___)
• mateixa (___)	• elles (___)

2. Transforma aquestes oracions utilitzant un pronom de respecte. Fes els canvis que consideris necessaris.

- A vosaltres us hem assignat els seients de la tercera fila. _____
- Tu ets el pal de paller d'aquest negoci. _____

3. Escribeu la forma adient de cada pronom en funció de la seva posició respecte al verb. No et descuidis de cap guionet ni de cap apòstrof.

- No _____ he recordat de donar _____ l'encàrrec! (me / li)
- Com és que no _____ són, si jo vaig deixar _____ aquí. (hi / los)
- _____ enfada molt i no _____ hi ha per tant. (se / en)
- _____ he preparat un sopar reconfortant. (vos)
- Tens el llibre al rebedor. Agafa _____ i marxa corrents! (lo)

4. En totes aquestes oracions hi trobaràs el pronom feble /a. Digues a què fa referència en cada cas.

- Des que li van regalar la nina que no la deixa ni per dormir. _____
- Pela la ceba i ratlla-la ben fina. _____
- Traieu la llibreta i obriu-la per una pàgina en blanc. _____
- Es va comprar una americana grisa i ara no se la posa. _____

5. Omple els espais buits amb b o v.

• en__erinar	• ne__ada	• ca__all
• somia__a	• a__orrrir	• con__it
• ha__ies	• agom__olar	• llo__ató
• com__oi	• escali__ada	• em__otit

6. Conjuga l'imperfet d'indicatiu del verb arribar.

7. Relaciona les dues columnes per formar parelles de sinònims.

privat •	• enclotat
encobert •	• descolorit
enfonsat •	• mandra
esblanqueït •	• tossut
gandul •	• íntim
rebec •	• amagat

8. Encercla la paraula de cada sèrie que no és sinònima de les altres.

- entrelluir - albirar - fitar - guaitar - reflectir
- pulcre - net - neutre - límpid - immaculat
- enemic - galifardeu - contrari - adversari - competidor
- principi - començament - preludi - epíleg inici

9. Digues quina d'aquestes característiques no correspon a la narrativa tradicional:

- a) personatges fantàstics
- b) transmissió oral
- c) autor conegut
- d) finalitat moralitzadora

10. Ordena de més a menys extens aquests gèneres narratius:

narració - conte - novel·la

1. Assenyala quines d'aquestes nocions poden expressar els adverbis:

lloc - condició - quantitat - temps - afirmació
causa - qualitat - dubte - negació - manera

2. Digues quina noció expressen cadascun d'aquests adverbis, de lloc (L), de temps (T), de manera (M) o de quantitat (Q):

damunt () - aviat () - millor () - sols ()
() - quasi () - ràpidament () - llavors ()
() - fora () - bé () - demà ()
massa () - pertot ()

3. Aparella aquestes locucions adverbials amb l'adverbi que expressi el mateix significat.

immediatament •	• tal vegada
lentament •	• al mateix temps
potser •	• de fit a fit
fixament •	• de seguida
gratuïtament •	• a poc a poc
ahora •	• de franc

4. Subratlla els adverbis d'aquestes oracions i digues a quina paraula complementen.

- Ahir vaig veure en Tomàs al mercat. _____

- La Paula és molt observadora. _____

- Hi anirem amb cotxe perquè és molt lluny.

- També m'agrada la sípia a la bruta. _____

5. Encercla les paraules que continguin essa sorda i subratlla les que continguin essa sonora.

capçal - pacífic - ensaïmada - pinzell - possible
zero - rosa - santa - amazona - escenari
escorça - alzina - Teresa - passador - cosina
llaç - esmorza - quinze - exclusiu - calçador

6. Completa el quadre:

capaç			
	dolça		
		feliços	
			veloces

7. Escriu dos hipònims per a cada hiperònim.

- mitjà de transport: _____
- planta medicinal: _____
- joia: _____
- peix: _____

8. Busca l'hiperònim que correspon a aquests mots:

- flabiol, oboè, saxòfon
- edelweiss, camèlia, boixac
- bossa, fulard, cinturó
- ballesta, bombardarda, simitarra

9. Marca amb una creu l'afirmació incorrecta.

- Les figures retòriques són exclusives del llenguatge poètic.
- El ritme, la rima i el metre donen musicalitat al llenguatge.
- A través de la poesia, l'escriptor expressa els seus sentiments més íntims.
- La forma literària de la poesia és el poema.

10. Llegeix aquest poema de Joan Maragall i contesta.

A mig aire de la serra
veig un ametller florit:
Déu te guard, bandera blanca,
dies ha que t'he delit!

Ets la pau que s'anuncia
entre el sol, núvols i vents...
No ets encara el millor temps,
pro en tens tota l'alegria.

- Quantes estrofes té?
- Per quants versos està formada cadascuna?
- Quins versos rimen, és a dir, acaben amb els mateixos sons?

1. Classifica les preposicions següents en àtones (À), tòniques (T), compostes (C) i locucions prepositives (P):

arran de () - des de () - amb ()
 entre () - contra () - per () - fins
 a () - a part de () - segons ()
 de () - cap a () - per mitjà de ()

2. Completa els espais buits amb alguna de les preposicions del requadre.

per - amb - en - sense - des de

- Vindran _____ tren.
- Col·labora _____ una causa noble.
- Treballa _____ tirar endavant la família.
- La conec _____ ben petita.
- S'han quedat _____ llum.

3. Subratlla les conjuncions d'aquestes oracions i digues si relacionen elements al mateix nivell o si un està inclòs dins de l'altre.

- Volia comprar magdalenes, però ja no en tenien. _____
- Es va trencar el braç quan tenia tres anys.

- Pujarem fins a l'ermita i allà dinarem. _____
- Podríem fer un joc a l'aire lliure si no plogués.

4. Transforma aquesta oració perquè expressi alternativa o contraposició significats. Fes les modificacions que creguis necessàries.

Retalla les fotografies i escriu la notícia.

5. Conjuga la primera persona del singular del present d'indicatiu i del present de subjuntiu d'aquests verbs:

tenir - ser - suspendre - venir
 estar - comprendre

6. Busca la paraula primitiva de:

llargada - profunditat - incertesa - xarrupar
 enfangat - llampegar - calidesa - verbal

7. Relaciona cada paraula amb el seu antònim.

disminuir •	• complex
senzill •	• pessimista
antic •	• augmentar
optimista •	• modern

8. Escriu l'antònim de les paraules següents:

- amic: _____
- primer: _____
- treballador: _____
- jove: _____
- simpàtic: _____
- generós: _____

9. Defineix:

- cançó: _____
- oda: _____
- himne: _____
- èpica: _____

10. Digues amb quina de les composicions de la lírica popular relacionaries els versos següents:

La xica s'adormirà,
 la xica farà noneta,
 sa mare la bressarà
 cantant-li una cançoneta. _____

La llum de l'estrella
 ja de lluny es veu,
 ni els núvols la tapen
 ni el sol l'obscureix. _____

Tota herba que és beneïda
 el dia de vostra mort,
 lleva a les xinxes la vida,
 les quals ens molesten fort.
 Contra elles sou reclamat
 amb humils submissions,
 siau el nostre advocat
 gloriós màrtir Sant Ponç. _____

1. Detecta quines d'aquestes paraules contenen més d'una categoria lèxica.

saludar - pels - planter - des de
independència - al - l'amistat - perjudicial

2. Escriu les vuit categories lèxiques i posa un exemple de cada.

3. Escriu sintagmes amb aquestes estructures:

- Det + N + Adj _____
- Adv + Adj _____
- V + Adv _____
- V + Det + N _____

4. Escriu sintagmes que tinguin com a nucli les paraules següents:

- arbre: _____
- solemne: _____
- amb: _____
- selecciona: _____
- aquestes: _____
- poc: _____

■ N'has trobat alguna que no pugui ser nucli de cap sintagma? Quina?

5. Quins dels sintagmes d'aquesta oració estan al mateix nivell? Quins estan inclosos els uns dins dels altres?

El gos de la veïna del tercer pis ha bordat llastimosament tota la nit

6. Escriu una paraula que contingui el mateix so que està marcat amb negreta, però representat per una altra lletra.

cinema - riquesa - despat**x** - bala - **x**emeneia

7. Quin és el diccionari que informa de com s'escriuen i es pronuncien les paraules?

8. Busca a Internet els diccionaris DIEC i DCVB. Digues què signifiquen aquestes sigles i quina informació aporta cadascun a partir de la paraula *casa*.

9. Creus que es pot narrar una història en vers? En cas afirmatiu, busca'n exemples.

10. Digues el tema que tracta aquesta composició poètica de Gabriel Ferrater.

Lleugera, s'iniciava
la pluja d'una nit.
Lleugers, es confiaven
els teus dits entre els meus dits.
Un instant menut d'adéu.
Oh, només per dos dies.
Em somreies a través
del llagrimaig que plovia
damunt el teu abric de cuir.
Tremolor dels bruscos túnels
per on te'm perds: cor confús,
aquesta nit faig engrunes
amb la traça del record
que tinc als dits. Buits dos dies,
van prémer l'ombra del toc
dels teus dits, quan te'm perdies.

1. Pensa i justifica si els pronoms són paraules variables o invariables.

2. Digues quin significat tenen els pronoms:

- L'aigua estava freda i per això no m'hi vaig banyar.
- Vaig exposar el tema a la resta de companys, però no els vaig convèncer.
- L'Aitor ha menjat uns bolets que li han fet mal.
- Tenim tant raïm que en repartirem a la família.

3. Completa els espais buits amb una conjunció.

- Tinc dues llibretes: una per a flauta ____ una altra per a llenguatge musical.
- Els metges han intentat reanimar-lo ____ no ha sobreviscut a l'atac de cor.
- No sé si és millor convidar-los a sopar ____ fer un berenar més senzill.
- No vol anar amb el tren ____ jo l'acompanyi amb el cotxe.

4. Relaciona aquestes paraules amb una preposició de manera que un sintagma quedi inclòs dins de l'altre.

- peixos - colors _____
- anorac - caputxa _____
- regal - vosaltres _____
- penso - tu _____
- passa - aquí _____
- es dedica - molestar _____

5. Contesta:

- Per què escrivim *la anormalitat* i no *l'anormalitat*?
- Per què no apostrofem l'article femení davant de *hipoteca*?
- Es pot apostrofar l'article davant d'una consonant? En cas afirmatiu, posa'n exemples.
- En quin d'aquests casos (*al, del, cals, can, pel*) no es pot trencar la contracció?

6. Escriu aquests sintagmes en singular.

les ungles - les ideologies - els insults
les economies - les intrigues
els iugoslaus - les humitats - les efes

7. Explica el significat d'aquestes frases fetes que contenen una comparació.

- Tenir el cap com un timbal
- Córrer com un llamp
- Estar com el gat i el gos
- Parlar com un llibre obert

8. Inventat un text breu que contingui quatre comparacions.

9. En una narració solen combinar-se els fragments narratius pròpiament dits amb els diàlegs i amb les descripcions. Remarca'ls en aquest fragment de *L'ombra de l'atzavara*, de Pere Calders.

Davant l'agència, hi havia un petit grup de gent. En veure'l venir, en Bardés es va separar del grup i se li acostà somrient; en Bardés era un home baix i robust, que somreia sempre, encara que no vingués a tomb, com aleshores. En Deltell, que afegia un posat de circumstàncies a la seva pena veritable i més aviat s'esforçava a exagerar la tristesa del seu rostre, trobava irritant el somriure d'en Bardés. La gent que somreia sempre perquè sí el molestava, tant o més que la que tenia el costum de plorar en va.

–Encara no ens el deixen treure –digué en Bardés.

–Per què? Què ha passat?

–El metge no vol signar el certificat de defunció.

10. Fes una fitxa de l'última novel·la que hagi llegit seguint aquest esquema:

- Quina acció hi té lloc?
- En quin tipus d'espai es desenvolupa l'acció?
- En quina època se situen els fets?
- Qui és el protagonista?
- I l'antagonista?
- Quins personatges secundaris hi intervenen?
- Quin tipus de narrador ens presenta els fets?

1. Transforma aquestes ordres en prohibicions:

- Encén el llum de l'escala.
- Remena enèrgicament la barreja.
- Aixeca la persiana.
- En quin temps estan expressades les ordres?
- Quin temps has fet servir per a les prohibicions?

2. Utilitza els diferents temps del passat per completar aquest text.

La Clara _____ (discutir-se) amb la seva mare aquest matí. Es veu que ahir li _____ (dir) que _____ (endregar) la seva habitació, però ella, que ja _____ (llevar-se) amb el peu esquerre, _____ (preferir) anar de botigues. Quan _____ (tornar), fastiguejada perquè no _____ (trobar) res, es _____ (trobar) que sa mare li _____ (llençar) tot un munt de coses. Empipada d'allò més, _____ (anar-se'n) a dormir a casa d'una amiga. Aquest matí _____ (esclatar) tot.

3. Escriu una oració amb cadascun dels tres valors que pot tenir el condicional i especifica quins són.**4. Assenyala en quines d'aquestes oracions el verb en present té un valor històric o passat:**

- El rei en Jaume conquereix Mallorca el 1229.
- El cuiner barreja la farina, el sucre i el llevat.
- Plou a bots i a barrals.
- El setge a la ciutat provoca moltes víctimes.
- El Marc camina capcot.
- El president electe aconsegueix un gran suport en les segones eleccions al Parlament.

5. Busca un sinònim d'aquestes paraules que continui algun dels sons treballats en aquesta unitat.

- turó: _____
- acomiadar: _____
- gresca: _____
- vermell: _____

6. Busca el significat de la paraula *bruxisme* i digues quin so representa la x.**7. Inventa't tres metàfores.****8. Transforma aquestes metàfores impures en metàfores pures.**

- La boira començà a escampar-se per tota la plana. Aquell mantell suau i humit li embolcallà tots els membres.
- En el seu somni caminava perduda i morta de por entre uns arbres enormes que eren gegants de molts braços.

9. Llegeix aquest fragment de la novel·la *Fanny*, de Carles Soldevila, i distingeix-hi els fragments dialogats dels fragments que constitueixen un monòleg interior.

«És que en el fons n'ets d'optimista.»

«M'ho dius a mi?»

«Sí, Fanny. L'embranchida amb què balles, el delit amb què rius, l'abundor amb què parles de vegades, quan no et recordes de les teves cabòries... tot això, què és, si no optimisme? Precisament el que m'enamora més és de descobrir aquesta vitalitat que portes a dins i que surt a la superfície a penes et descuides...»

Apa, apa. Quarta o cinquena declaració d'amor... No sé quantes n'hauré de suportar aquesta tarda. Les recita bé... És l'únic que el disculpa.

«Sí, oi? El meu optimisme!... L'altre dia em vas dir que allò que et seduïa més era la meva tristesa.»

«També era veritat!»

«Això mateix... Embolica que fa fort!»

10. Tenint en compte que l'estil indirecte lliure prescindeix dels verbs de dicció, transforma aquesta oració seguint el model.

Model: Va presentar-li la senyora Felisa. Ell li havia dit que era molt tafanera.

Va presentar-li la senyora Felisa. N'era, de tafanera!

- Va anar a comprar un llum per a la tauleta de nit del nen. Va comentar al venedor que el seu fill llegia molt abans d'adormir-se.

1. Explica amb exemples què vol dir que els pronoms no tenen un significat propi, sinó que adopten el significat de l'element que identifiquen o substitueixen.

2. Marca les oracions en les quals el pronom *hi* no forma part del verb *haver-hi*.

- No hi ha dret que ens posin tres exàmens el mateix dia!
- Li sap greu, però diu que no hi ha pensat més.
- Digues-li que hi aniré quan pugui.
- No hi havia cap reserva feta amb aquest nom.

3. Digues un pronom feble que tingui tres formes i escriu una oració amb cadascuna.

4. Substitueix els pronoms subratllats per sintagmes. Fixa't bé en la diferència.

- No l'hi penso deixar. _____
- No li va dir res. _____

5. Escriu un derivat que mantingui la grafia de la paraula primitiva i un pseudoderivat que no la mantingui.

- núvol: _____
- calb: _____
- llavi: _____
- corba: _____

6. Quines paraules que s'escriuen amb *-mv-* corresponen a les definicions següents?

- Ferrocarril que circula, mogut per l'electricitat, sobre rails muntats en una via pública: _____
- Forma de govern romana constituïda per tres homes: _____
- Carretera que voreja una ciutat donant-hi el tomb: _____

7. Escriu una oració en què *crema* pugui funcionar com a sinònim de *sopa* i una altra en què no.

8. Busca en aquesta notícia els sinònims que s'han utilitzat per referir-se a Igor Ivanovich.

Ahir a la nit vam poder assistir a un dels més esperats concerts d'aquesta temporada: Igor Ivanovich, després de sis anys de silenci a causa d'una greu malaltia, tornava als escenaris. L'aparició del músic fou un moment especialment emocionant, però les llàgrimes i la pell de gallina van ser presents al llarg de tot el recital. El pianista rus va oferir algunes de les seves peces més conegudes, així com la seva darrera composició, encara inèdita. El compositor va encisar novament el seu públic, que no el volia deixar marxar. L'artista va agrair les mostres d'afecte amb bisos que es van allargar durant tres quarts d'hora més. L'interpret tornarà a actuar demà al vespre en una gala benèfica al Teatre Principal.

9. Relaciona aquests títols amb el subgènere corresponent.

El gat negre	•	•	Aventures
Moby Dick	•	•	Policíac
Assassinat a l'Orient Express	•	•	Terror
Mil nou-cents vuitanta-quatre	•	•	Històric
Ivanhoe	•	•	Ciència-ficció

10. Busca la faula de La Fontaine titulada *El corb i el renard* i explica quina lliçó moral se'n desprèn.

1. Forma un adverbi a partir dels adjectius que hi ha a continuació:

- fàcil _____
- mutu _____
- sincer _____
- senzill _____
- continu _____
- ràpid _____
- remot _____
- lent _____

2. Escriu un adverbi equivalent a aquestes locucions adverbials:

al mateix temps - aquest any - en va - a posta

3. Escriu una oració en què l'adverbi *lamentablement* complementi un verb, una en què complementi un adjectiu i una altra en què complementi tota l'oració.

4. Les locucions adverbials que contenen aquestes oracions no estan a l'oració que els pertoca. Torna a escriure les oracions amb la locució correcta.

- El jove enamorat parlava a la noia a lloure.
- A raig fet, les persones podem fer coses de les quals després ens penedim.
- La sang de la ferida sortia a cau d'orella.
- Me'n refio totalment; faria el que fos a dojo.
- En aquella família les desgràcies arriben a ulls clucs.
- Va deslligar-se els cabells, que van caure damunt les espatlles a cop calent.

5. Pronuncia aquestes paraules en veu alta i digues si contenen el so de essa sorda o sonora.

transatlàntic - enfonsar - endinsar

- Què has observat a nivell ortogràfic? _____
- _____
- _____

6. Escriu dues paraules de la família de *nas* amb cadascun dels sons de la essa.

7. Escriu tres hipònims per a cada hiperònim.

- mineral: _____
- múscul: _____
- artròpode: _____
- via pública: _____

8. Argumenta amb exemples aquesta afirmació: «El terme *cítric* és alhora hipònim i hiperònim.»

9. Relaciona aquests versos amb el nom que reben en funció del nombre de síl·labes.

Com parracs de paraigua

puntejats i amb barnilles • octosíl·lab

Flor de bellesa • alexandrí

Jo sóc l'amic de casa • tetrasíl·lab

D'ací d'allà saltironant • heptasíl·lab

Què hi fa que la tardor llevi

llurs fulles • hexasíl·lab

Que és bonica com un sol • decasíl·lab

10. Llegeix el poema *Xàfec d'estiu*, de Joaquim Ruyra, i localitza-hi les figures retòriques següents:

metàfora - personificació - al·literació
comparació

L'aire ardent, enfebrat, tot buf atura,
cauen gotasses d'un pes mort de plom,
i, crepitant i detonant, es romp
esquerdada de llamps, la volta obscura.

De sobte, en xiscladissa el vent prorrump
i es desboca pels monts i la planura.
Després es desfà en aigua la natura;
cel i terra en van plens de gom a gom.

Al cap de poca estona, un sol d'estiu
s'estén festós pel degotant fullatge,
on gais pardals, eixint dels caus, s'atropen;

la gent surt als balcons, la vila riu,
i com enamorats del fresc aiguatge,
xics i xavals, xipollejant-hi, es xopen.

1. Completa els espais buits amb una preposició si s'escau.

- Va a l'escola _____ bicicleta.
- No ens vàiem _____ que vam acabar l'escola.
- Estic d'acord _____ el primer punt.
- Confio _____ que sabran trobar el camí.
- _____ entrar a la botiga s'adonà que no duia diners.

2. Escriu fins o fins a segons convingui.

- Anirem _____ Monistrol per començar la pujada.
- No parará _____ aconseguir-ho.
- No s'aixeca de taula _____ que ha acabat de menjar.
- _____ dijous no tenim cap tarda lliure.
- Haurem d'esperar _____ la tarda.

3. Quina és la diferència principal entre una preposició i una conjunció a nivell sintàctic?

4. En quina d'aquestes oracions el perquè no és una conjunció? Quin valor té en els altres casos?

- Va anar a l'òptica perquè li ajustessin les ulleres. _____
- Ha de fer recuperació perquè va tenir un accident. _____
- Les coses són així encara que jo no te'n sé dir el perquè. _____

5. Omple els espais buits amb b o p:

• indu__table	• ca__tiu
• o__jecció	• cri__ta
• a__sència	• o__ció
• ine__te	• o__tús
• ò__tica	• ca__dell

6. Corregeix els errors que conté aquest cartell.

Supmergeix-te en una admosfera màgica, deixa't captivar, atmira el **Gran espectacle** a càrreg del mac de renom internacional **Alfret Riudom** Dissapte 24 de setembre al Clup Carip. Ràpit, no facis el présseg i treu les entrades!!

7. Escriu antònims de l'adjectiu gros atribuïts a:

- un objecte _____
- una persona _____
- una peça de roba _____

8. Classifica aquestes parelles d'antònims segons que siguin complementaris, graduals o relacionals.

- calent - fred _____
- cert - fals _____
- marit - muller _____
- donar - rebre _____
- mascle - femella _____
- clar - fosc _____

9. Quin d'aquests termes és un intrús? Què tenen els altres en comú?

cançó - oda - himne - èpica

10. Justifica que aquest fragment d'un poema de Joan Maragall pertany a una elegia.

Te'n vares anar amb aquell ponent dolcíssim...
Caigueres, lluitador, al marxar a la lluita.
Somreies a la força dels teus muscles
i glaties per guerres i corones,
i tot de cop t'has esllanguit per terra
amb els ulls admirats...

- La redacció de les instruccions segueix un ordre cronològic de desenvolupament de la partida.
- Perífrasis d'obligació: ha de tirar, ha de dirigir-se. / Imperatiu: col·loqueu. / Formes impersonals: es col·loquen.

- Aquest matí acabaré la feina. → Complement circumstancial de temps / complement directe.
 - Vam lliurar la sol·licitud a la secretària. → Complement directe / complement indirecte.
 - A la casa rural, en Marc va apropiarse de la millor habitació. → Complement circumstancial de lloc / complement de règim.
 - La tia Àngels viu angoixada. → Complement predicatiu.
- Predicatiu.
 - Atributiu.
 - Impersonal.
 - Impersonal.
 - Predicatiu.
 - Atributiu.
- Fes l'anàlisi gramatical completa d'aquesta oració.
Afortunadament, els guardes forestals van advertir els excursionistes del risc d'allaus.

a) Categories lèxiques:

Afortunadament, els guardes forestals

Adv Det N Adj

van advertir els excursionistes del risc d'allaus.

V Det N Prep N Prep N +Det

b) Sintagmes:

Afortunadament, els guardes forestals van

SA

advertir els excursionistes del risc d'allaus.

SP

SV SN SP

SV

c) Funcions sintàctiques:

L'oració és predicativa.

Sintagmes	Funcions sintàctiques
Afortunadament	Complement de tota l'oració
els guardes forestals	Subjecte
forestals	Complement del nom <i>guardes</i>
van advertir els excursionistes del risc d'allaus	Predicat

Sintagmes	Funcions sintàctiques
els excursionistes	Complement directe del verb <i>van advertir</i>
del risc d'allaus	Complement de règim del verb <i>van advertir</i>
d'allaus	Complement del nom <i>risc</i>

- Ombra, tramvia, confit, xamfrà, ennegrir, enveja, comptar, temps, invent, inflar, company, enfilat, immoral, triomf, circumferència.
- La paraula correcta és **hel·lènic**.
- Porteu-los-hi
 - Deixa'ns-el
 - Me'n sortiré
 - Te'ls ensenyo
 - Se'ns l'ha menjat
- Al de les pastes.
 - Cadascuna té altres significats.
 - *Bunyol* també pot significar un nyap i un animal marí. *Ulleres* també fa referència a l'instrument òptic que corregeix defectes de visió. *Búlgar* també fa referència als habitants i a la llengua de Bulgària.
 - Són paraules polisèmiques.
- Presenta homonímia ja que els seus significats no són accepcions d'una mateixa entrada, sinó que tenen entrades diferents en el diccionari.
- Homònimes: fi - fi, pas - pas, clau - clau.
 - Homòfones: sòl - sol, bell - vell, jec - gec.
 - Homògrafes: sa - sa, mos - mos.
- Els versos senars presenten rima consonant i masculina. Els versos parells presenten rima consonant i femenina.
- Heptasíl·lab.
 - Decasíl·lab.
 - Tetrasíl·lab.
 - Pentasíl·lab.
 - Hexasíl·lab.
 - Octosíl·lab.

Avaluació

Unitat 0

- Verb, determinant, nom, pronom, adjectiu, preposició, adverbi, conjunció.
- SN, SP, SV, SA.
- Resposta model*.
 - *Viatge* és nucli: Un llarg viatge.
 - *Viatge* no és nucli: Marxem de viatge.

4. L'aigua de la font del salze és molt fresca.

5. És muda a: forner, germanor, color, pintar, clar.
6. a-ne-lla, ca-ra-bas-sa, teu-la-da, co-lum-na, fa-mí-li-a, pan-xut, ei-xu-ta, il-lu-mi-nar.
7. *Resposta model:* la erra pot representar un so més fort (per exemple, en *rosa*) o un de més suau (per exemple, en *cara*); el so de *jo* es pot representar amb la lletra jota (per exemple, en *Jordi*) o amb la lletra ge (per exemple, en *gerro*).
8. El suport, magnètic o informàtic en el diccionari electrònic, i de paper en el diccionari tradicional.
9. *Resposta model:* Exposada ordenadament uns fets reals o imaginaris, l'acció és en un espai i un temps determinats i la duen a terme uns personatges.
10. • Utilitza un llenguatge més elaborat que els altres gèneres.
 • Conté moltes figures retòriques.
 • Expressa la intimitat de l'autor.

Unitat 1

1. N: llargada; V: allargar; Adv: llargament; Adj: llarguíssim.
2. • tranquil·lament: manera
 • damunt: lloc
 • mal: manera
 • poc: grau
 • tard: temps
 • sovint: temps
 • perfectament: manera
3. *Resposta model.*
 • Un cotxe luxós.
 • Una mona de xocolata.
 • Una advocada molt intel·ligent.
 • Porta aquelles safates.
4. força (Adv, Det), en (P, Pro, Det), dinar (N, V), taronja (N, A), la (Det, Pro), veu (N, V).
5. *Resposta model:* L'animal, el ianqui, la intimitat, la essa.
6. Anirem a la manifestació **de l'**11 de setembre.
 Soparem a **ca l'**Ignasi.
 Li encanten les novel·les **de l'**Stephen King.
7. *Resposta model:* Vermell com un pebrot, Xerraire com una cotorra, Alt com un sant Pau, Clar com l'aigua.
8. *Resposta model:* Més fort que un roure, Gran com una casa, Més pesat que el plom.

9. Pertany al plantejament. Perquè es presenta un dels personatges a partir d'una característica física que sembla rellevant.
10. En el punt de vista intern, el narrador participa en l'acció, n'és un dels personatges; en el punt de vista extern, en canvi, el narrador és aliè als fets i a la història.

Unitat 2

1. Futur, condicional, imperatiu, futur perfect, condicional perfect.
2. • Enguany **ha plogut** poc a les capçaleres dels rius.
 • **Va començar** les classes d'alemany quan tenia dotze anys.
 • L'empresa **ha augmentat** els guanys aquest darrer trimestre.
 • Durant aquest segle **han esclatat** desenes de conflictes al món.
3. • perfect d'indicatiu - passat recent
 • passat simple - passat llunyà
 • passat perifràstic - passat llunyà
 • plusquamperfect d'indicatiu - passat del passat
4. • assetja
 • vam assetjar
 • assetgi
 • hauré assetjat
 • assetjaríeu
 • han assetjat
5. *Resposta model.*
 • bogeria, boja
 • mitja, mitgera
 • batejar, bategen
 • lletgesa, lletgíssim
6. *Resposta model.*
 En totes les formes del verb *jeure*: jeu, jeia. En les paraules que contenen -jecc- o -ject-: objecció, objecte. En altres paraules com: jeroglífic, jersei, jerarquia, majestat, Jesús, Jerusalem...
7. • Les maces enceses dels diables semblen paraigües fets de foc.
 • Els cabells eren molt negres.
 • Hi havia una gran cova.
 • Les espigues daurades mogudes pel vent feien l'efecte d'onades.
8. La lluna és l'element real i el formatge ple de forats és l'element imatge.
9. • Salt en el temps que fa que el relat avanci més ràpidament.

- La narració s'atura per presentar-nos uns fets anteriors als que s'estaven explicant.
- Discurs que reproduïx les paraules d'un personatge que parla per a ell mateix.
- Discurs que reproduïx els pensaments d'un personatge.

10. Resposta lliure.

Unitat 3

1. Resposta model.

- L'Agnès i **jo** som amigues des de fa vint anys.
- No va voler reconèixer que **elles** tenien raó.
- Ens hauria agradat que comptessin amb **nosaltres**.
- **Tu** podries portar una cartolina verda?

2. • 4. Em, me, 'm, m'.

- 2. Us, vos.
- 1. Li.
- 4. En, ne, 'n, n'.
- 4. Et, te, 't, t'.
- 1. Ho.
- 3. Ens, nos, 'ns.

3. • Ho penses portar?

- Hi aniré quan surti de l'institut.
- L'aprecio molt.
- He de dur-les a reparar. / Les he de dur a reparar.
- Els pagesos els han aturat al mig de l'autopista.

4. Interrogatiu, relatiu, interrogatiu, relatiu.

5. mòbil, avortar, avet, avorrir, covard, corba, rebentar, bolcar

6. Resposta model.

- cable
- broma
- enviar
- bomba
- nevada
- lloba

7. • No es van dirigir la paraula en tot el trajecte.

- Li han obert un expedient per descurar les seves funcions.
- Les investigacions estan en fase de prova.
- Els últims mesos s'han intensificat les relacions diplomàtiques entre tots dos països.
- Les persones febles tenen menys recursos per afrontar les calamitats.

- Va ser al cap de molts anys que li va revelar la causa d'aquella cicatriu.

8. Resposta model.

- aconseguir
- cautelós
- sou
- nafra

9. • Narrativa tradicional: llegenda, faula, rondalla.

- Narrativa culta: narració, novel·la.

10. Fórmules repetitives, personatges imaginaris, fets fantàstics, fórmules estereotipades d'inici i de tancament.

Unitat 4

1. • Invariables.

- El verb, l'adjectiu, un altre adverbi o l'oració.
- Lloc, temps, manera, quantitat, afirmació, negació i dubte.

2. • Ens tracta molt malament i no ho vol reconèixer. Quantitat, manera, negació.

- Potser així ho agafaràs millor. Dubte, manera, manera.
- Allà davant, abans hi havia un solar tot buit. Lloc, lloc, temps, quantitat.
- Aquí també podem apreciar bastant la presència d'antics pobladors. Lloc, afirmació, quantitat.

3. Resposta model.

- adverbi de manera: millor
- locució adverbial de quantitat: una mica
- adverbi de dubte: potser
- adverbi de temps: sempre
- locució adverbial de negació: mai de la vida
- locució adverbial de lloc: a la vora

4. En l'oració c).

5. casalot, mossèn, excepció, pessigolles, balança, cendra, descalç, topazi, ascens

6. Resposta model.

- veloç: velocitat, velocista
- espès: espessor, espessir

7. • Hipònims: tornavís, taronger, pediatre, fèmur.

- Hiperònims: recipient, hortalissa, esport, bolet.

8. Resposta model.

- tornavís: eina / taronger: arbre / pediatre: metge / fèmur: os

- recipient: got, gerro / hortalissa: carbassó, albergínia / esport: golf, futbol / bolet: cep, rovelló
9. Ritme: distribució de pauses i accents a l'interior del vers.
 - Rima: repetició d'uns determinats sons al final de cada vers.
 - Metre: mesura dels versos.
 - Figures retòriques: tècniques expressives que afecten els sons, les paraules o els conceptes.
 10. A la primera estrofa, en els versos primer, tercer i quart es repeteix la terminació -ena. En els versos segon, cinquè i sisè es repeteix la terminació -au. A la segona estrofa es manté la mateixa estructura, amb les terminacions -ara i -iu, respectivament.
 - Descripció d'un paisatge –concretament, marítim– i dels sentiments que desvetlla en el poeta.

Unitat 5

1. • He perdut el llibre **d'**història.
 - Ahir va arribar **del** Japó.
 - Duia la butxaca plena **de** pedretes.
 - Els cambriers servien primer la taula **dels** nuvis.
2. • Ens han donat un nou producte **de** promoció.
 - L'edifici té un problema **d'**estructura.
 - Es tractava d'un personatge **de** llegenda.
 - És un diari **de** la regió.
3. • **Mentre** jugaven a cartes va trucar el Pere. Temps.
 - Es va quedar a casa **perquè** no es trobava bé. Causa.
 - Anirem al casament **si** trobem cangur. Condició.
 - Es va acostar al taulell **perquè** li donessin els impresos. Finalitat.
4. *Resposta model:* Abans que, encara que, o, per tal que, i.
5. Àrab, sotrac, ànec, fresc, serp, càstig, espàrrec, solitud, nebot, Bagdad, quietud, pedagog, institut, club, abric.
6. • Segueixen la norma: àrab, sotrac, fresc, serp, càstig, nebot, institut.
 - Són excepcions: ànec, espàrrec, solitud, Bagdad, quietud, pedagog, club, abric.
7. • Costar un ronyó: ser molt barat.
 - Estar com peix a l'aigua: estar a disgust.
 - Ser can seixanta: estar tot endreçat.
 - Estar en un altre món: estar molt atent.

- Estar que bufa: estar content.
 - Posar pals a les rodes: facilitar les coses.
8. Il·legal, irreal, imperfecte, incert, invisible, il·lògic, irregular, immoral.
 9. La cançó, l'himne, l'oda i l'elegia.
 10. Està relacionada amb la bugada.

Unitat 6

1. • massa **cridaner**: sintagma adjectival
 - molt **lluny**: sintagma adverbial
 - **arribes** tard: sintagma verbal
 - el **pa** tou: sintagma nominal
 - **per** un camí: sintagma preposicional
2. SN, SV, SAdj, SAdv, SP.
3. – Al mateix nivell:

El pare de l'Antoni / va podar les branques de les alzines aquest diumenge
les branques de les alzines / aquest diumenge
– Inclosos els uns dins dels altres:
de l'Antoni està inclòs dins d'*El pare de l'Antoni de les alzines* està inclòs dins de *les branques de les alzines*
4. • D'un sintagma nominal. *Resposta model:* la meua targeta.
 - En el sintagma verbal i en el sintagma preposicional. *Resposta model:*
 - Sintagma verbal: Va perdre la targeta de crèdit.
 - Sintagma preposicional: Hi havia el telèfon anotat a la targeta.
5. *Resposta model.*
 - Oficis: pescador, sabater, rellotger.
 - Arbres: taronger, pomer, albercoquer.
 - Infinitius: engegar, cuidar, córrer.
 - Noms col·lectius: formiguer, alzar, galliner.
6. • Després de moltes **temptatives**, l'Antoni va **encistellar** la pilota.
 - He anat a **fer** un **tomb** i he vist que han tallat dos **arbres** del parc.
 - Si aquest **assumpte** continua així, haurem d'**anar** al **psicòleg**.
 - Pels **símtomes** que m'esteu **explicant**, estic convençuda que pateix **psoriasi**.
 - En **temps** de guerra, els **sumptuosos** palaus de la noblesa foren assaltats.
7. Podria triar entre *viu*, *llampant* i *vistós*. De *silenciós*.
8. Que, tot i ser sinònims de la paraula en qüestió, no ho són en els mateixos contextos.